

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: UP P 04-043/24-34/3
Podgorica, 02.07.2024. godine

Na osnovu člana 40, 139, 140, 141, 143 i 144 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po anonimnom prigovoru (akt zaveden kod Agencije pod br. UP P 04-043/24-34 od 03.06.2024. godine), direktorica Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Javnom preduzeću „Radio Televizija Crne Gore“ iz Podgorice, javnom emiteru opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera zbog kršenja čl. 85 stav 1, 89 stav 1 i 138 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, čl. 13 st. 1 i 2 i čl. 37 st. 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama („Sl. list Crne Gore“, br. 36/11), jer, na zahtjev Agencije, nije dostavio zaključeni ugovor (ugovore) ili druge akte kojima su regulisana prava i obaveze u vezi sa oglašavanjem u programskom sadržaju „Agrosaznanje“, kao i zbog toga što je u okviru emisije „Agrosaznanje“, emitovane dana 02. juna 2024. godine:
 - a) emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju,
 - b) propustio da oglašavanje (telepromociju) učini prepoznatljivim i odvojenim od ostalih programskih sadržaja.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a) kršenja zabrane emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (član 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i član 13 st. 1 i 2 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
 - b) kršenja obaveze emitera da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i vizuelno odvojenom od ostalih programskih sadržaja (član 89 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i član 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
 - c) kršenja obaveze emitera da Agenciji za elektronske medije, na njen zahtjev, dostavi sve podatke, informacije i dokumenta koja su neophodna za obavljanje regulatorne funkcije, a u ovom konkretnom slučaju zaključeni ugovor (ugovori) o oglašavanju i plasmanu proizvoda u programu (član 138 stav 3 Zakona o elektronskim medijima).
3. Nalaže se Javnom preduzeću „Radio Televizija Crne Gore“, kao javnom emiteru opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“, da
 - a) usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
 - b) dostavi Agenciji za elektronske medije zaključen ugovor (ugovore) ili druge akti kojima su regulisana prava i obaveze u vezi sa oglašavanjem u programskom sadržaju „Agrosaznanje“.

4. Javno preduzeće „Radio Televizija Crne Gore“ je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“, u emisiji „Agrosaznanje“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog Rješenja koja glasi:
„Agencija za elektronske medije izrekla je Javnom preduzeću 'Radio Televizija Crne Gore', kao javnom emiteru opšteg televizijskog programa 'Prvi program Televizije Crne Gore' upozorenje jer je dana 2. juna 2024. godine, u okviru emisije 'Agrosaznanje' emitovao prikriveno oglašavanje i propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i odvojenom od ostalih programskih sadržaja.“
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcq.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Dana 3. juna 2024. godine Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) dostavljen je anonimni prigovor na rad preduzeća „Radio Televizija Crne Gore“ iz Podgorice, (u daljem tekstu: emiter), kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (akt zaveden kod Agencije pod br. UP P 04-043/24-34 od 03. juna 2024. godine).

Podnosilac prigovora navodi: *„Javni servis RTCG1 prekršio je Zakon i Pravilnik o AV medijskim komunikacijama, emitujući prikriveno oglašavanje tokom emisije Agrosaznanje. Tokom emisije prezentovani su proizvodi i usluge kompanija sa Novosadskog sajma pri čemu emiter nije jasno označio telepromotivni sadržaj.“*

Polazeći od navedenog prigovora, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja čl. 85 st. 1, čl. 89 st. 1 i čl. 138 st. 3 Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: Zakon) i čl. 13 st. 1 i 2 i čl. 37 st. 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: Pravilnik) i Odobrenja za emitovanje br. O-TV-J-01.

Po tom osnovu, Sektor za nadzor nad radom pružalaca AVM usluga je sačinio Nalaz (broj UP P 04-043/ 24-34/1 od 04.06.2024. godine).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. UP I 02-043/24-34/2 od 04.06.2024. godine).

U ostavljenom roku emiter nije dostavio traženo izjašnjenje.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih programskih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kog oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod ili uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tač. 14 Zakona i član 4 stav 1 tačka b) Pravilnika),
- prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu/protivuslugu (član 8 stav 1 tač. 15 Zakona i član 13 st. 1 i 2 Pravilnika),

- telepromocija je oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga (član 4 stav 1 tačka m) Pravilnika),
- zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije (član 85 stav 1 Zakona i član 13 stav 1 Pravilnika),
- komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda (član 88 Zakona),
- radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja (član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika),
- pružalac AVM usluge je dužan da, na zahtjev Agencije, dostavi sve podatke, informacije i dokumenta koja su neophodna za obavljanje regulatorne funkcije u ovoj oblasti, u roku koji odredi Agencija, a koji ne može biti kraći od sedam dana (član 138 stav 3 Zakona).

Na osnovu uvida u snimke emitovanih sadržaja i spise predmeta može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je 02. juna 2024. godine, u periodu od 12:13:29 do 13:05:00 sati (51 minut 31 sekund) emitovao sadržaj pod nazivom „Agrosaznanje” i u okviru istog, u periodu od 12:57:09 do 13:04:19 sati (7 minuta 10 sekundi) prilog sa Međunarodnog sajma poljoprivrede koji je održan u Novom Sadu.

Na početku emitovanog programskog sadržaja se navodi:

Najava: „Na 91-om Međunarodnom sajmu poljoprivrede crnogorski izlagači ostvarili su brojne nagrade i priznanja. Imali su veoma zapažen nastup. Posjetioci je, takođe, interesovala mehanizacija, rasna grla, kao i noviteti iz oblasti poljoprivrede.”

Novinarski tekst (OFF): „Na 91-om poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu, uz najnoviju mehanizaciju, prikazano je više od osam stotina grla goveda, ovaca, konja. Najvažnija je, smatraju izlagači, dobra genetika. Uz nju, naravno, ide i dobro držanje, odnosno dobra ishrana za životinje.”

U nastavku je emitovana izjava g. Milana Milakovića (prim. aut. samo potpisano ime i prezime).

Milan Milaković: „Dolazimo iz opštine Mionica, kolubarski okrug. Dolazimo ispred Udruženja odgajivača goveda simentalke rase, Kolubara sa sedištem iz Lajkovca, a predstavili smo se ovde na novosadskom sajmu sa dve kolekcije junica, junice do dvadeset jedan mesec i junice starije od dvadeset jedan mesec.”

Novinarski tekst (OFF): „Kakvo je interesovanje posjetilaca za ovim grlima?”

Milan Milaković: „Pa ima tu, znači, ima zainteresovanih kupaca dosta, ovaj, sad tu, ponuda i tražnja, otprilike, veća je ponuda, s obzirom da je ovde situacija takva da sve manje ima mlečnih grla na prodaju.”

Novinarski tekst (OFF): „A recite mi karakteristike ovih simentalnih grla.”

Milan Milaković: „Pa, simentalac je kombinovana rasa goveda, znači, prvenstveno, u prošlosti je bila više orjentisana ka proizvodnji mesa, s tim što je genetikom doterana, tu negde, neke finese, da je sada vrlo malo, u nekim slučajevima, ni malo ne zaostaje za holštajnom. S tim što, kod simentalca, imamo kvalitetno tele za dalji tov i za dalji priplod i u slučaju isključenja grla imamo opet tešku kravu od koje ima dobar randman mesa za prodaju dalje, znači, za korišćenje.”

Novinarski tekst (OFF): „Po kojoj cijeni se može kupiti grlo, okvirno, starosti oko dvije godine?”

Milan Milaković: „Pa, ovde na sajmu su prodavane junice od tri i po hiljade pa na gore, s tim što ima, znači, junica koje su ovde, cene ljudi i po pet, šest hiljada eura, znači, što se tiče kvaliteta, sigurno, da tu cenu i zaslužuju.“

U nastavku je razgovarano o tome kakvi su trendovi u Republici Srbiji, smanjuje li se ili povećava broj grla, te kakva je pomoć i podsticaj države u vidu premija i subvencija. Takođe je g. Milaković istakao i nagrade koje su osvojila grla na sajmu (apsolutna šampionka sajma, bronzana medalja u kategoriji junica i sl.), ali i značaj uzgoja kako bi se postigli ovakvi rezultati.

Od 13:01:24 do 13:02:42 sati (1 minut 20 sekundi) emitovan je programski sadržaj kako slijedi:

Novinarski tekst (OFF): „'Al Dahra - Srbija' predstavlja grla holštajn rase. Kako komentarišete ovogodišnji sajam?“

U nastavku je emitovana izjava g. Jovana Antića (prim. aut. samo potpisano ime i prezime).

Jovan Antić: „Pa posećeniji je i veći je izbor nego prethodnih godina, tako da smo zadovoljni.“

Novinarski tekst (OFF): „Vi ste se predstavili sa ovim crno-bijelim, u narodu tako kažu, crno-bijela grla.“

Jovan Antić: „Da, holštajn frizijska rasa, izložili smo dvadeset pet visoko steonih junica. Jako je velika zainteresovanost, prodali smo svih dvadeset pet, tako da, imaće još za prodaju, sigurno.“

Novinarski tekst (OFF): „Kažite nam karakteristike tih grla, kod nas u Crnoj Gori kažu da su veoma mliječna, da nisu dovoljno otporna, ali da su se dobro pokazala.“

Jovan Antić: „Da, ovo je rasa goveda koja je inicijativno na mleko, znači, nije mesni tip rase, jeste osetljivija od ostalih rasa, ali značajno više i proizvodi mleka.“

Novinarski tekst (OFF): „Prodali ste sva grla, po kojoj cijeni se prodaju grla holštajn frizijske rase?“

Jovan Antić: „Pa, trenutno, ovde kod nas u Srbiji cena je od dve i po, pa više hiljada evra, znači.“

Novinarski tekst (OFF): „Koliko Vam je interesantno crnogorsko tržište?“

Jovan Antić: „Pa, da budem iskren, imali smo saradnju sad, skoro, prodali smo nekih šezdesetak, isto junica u Crnu Goru, tako da, pretpostavljam da se i tamo malo menja situacija.“

U nastavku, od 13:02:43 do 13:04:19 sati (1 minut 36 sekundi) emitovan je programski sadržaj kako slijedi:

Novinarski tekst (OFF): „A za dobre rezultate u stočarstvu, važna je, naravno, ishrana životinja. Stoga je na poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu predstavljeno više izlagača iz te oblasti.“

U nastavku je emitovana izjava g. Slobodana Simonovića (prim. aut. samo potpisano ime i prezime).

Slobodan Simonović: „Na moje veliko zadovoljstvo što u Crnoj Gori poslujemo, bez malo, dvanaest godina. Tržište sa kojim jako dobro saradujemo, asortimani koji su crnogorskom tržištu dostupni, naravno, to je kompletan asortiman naše firme, ali ono što je, da kažem, u Crnoj Gori specifičnost, bazirana je nedostatkom žitarica, bazirano je na asortimane koncentrata. Pre svega, mlečno govedarstvo i tu se razlikuje nekoliko, da kažemo, vrsta proizvoda, odnosno, kvalitativnih nivoa i ono što mene lično raduje i ono što nas, kao kompaniju, negde, mogu reći slobodno, s ponosom razlikuje, je to da Crna Gora jednostavno konzumira, odnosno troši najkvalitetnije linije koncentrata koje se proizvode. I s jedne strane, zadovoljni smo takvim pristupom farmera, s druge strane, s takvim načinom poslovanja sa

farmerima je moguće raditi, moguće postizati bolje rezultate i obzirom da smo rasprostranjeni na celom terenu Crne Gore, preko distributera, što iz Bijelog Polja iz Pljevalja, iz Podgorice i Nikšića, Danilovgrada, Spuža, onda je dostupnost naših asortimana na crnogorskom tržištu apsolutna."

Kao pokrivalice korišćeni su snimci zabilježeni na izložbenom prostoru, na kome je vidno istaknut naziv i logo kompanije „Patent Co“, uz krupno kadriranje slogana „Zdrave životinje, ljudi, planeta“. Takođe je, na punom ekranu, emitovan natpis sa ponudom kompanije „Vit“ linija, vitaminski i mineralni dodaci u ishrani domaćih životinja („Gallivit“ sa probiotikom, „Rehidravit“ za svinje i preživare).

Najava i odjava emisije „Agrosaznanje“ emitovana je iz vinskog podruma kompanije „13. jul - Plantaže“ tokom koje je, na buretu za skladištenje vina, bio prikazan naziv (logo) kompanije.

2. Tokom predmetnog programskog sadržaja nije emitovano obavještenje o postojanju komercijalne audiovizuelne komunikacije (telepromocija, plaćeni termin i sl.), niti obavještenje o postojanju plasmana proizvoda „PP“.
3. Predmetni segmenti programskog sadržaja mogu se smatrati oglašavanjem, odnosno telepromocijom u toku programa, jer su u njima predstavljene informacije od značaja samo za određene subjekte („Udruženje odgajivača goveda simentalske rase Kolubara“, kompanije „Al Dahra – Srbija“ i „Patent Co“), a koje su se odnosile na promociju njihovih proizvoda (određena rasa grla goveda, hrana za životinje), kao i prezentovanje njihovog kvaliteta, cijena, dostupnosti na tržištu i /ili interesovanju (tražnji) na tržištu (uključujući crnogorsko tržište), a nijesu bili jasno prepoznatljivi (označeni kao kao telepromocija), niti audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja.
4. Zbog izostanka adekvatnog označavanja tih segmenata kao telepromocije, navedeni djelovi predmetnih programskih sadržaja mogu se smatrati prikrivenom komercijalnom audivizuelnom komunikacijom, odnosno prikrivenim oglašavanjem konkretnih (naprijed navedenih) subjekata, sa jasno promotivnim elementima opisa karakteristika i dostupnosti konkretnih proizvoda te tražnje za njima na određenim tržištima.
5. Postojanje prikrivenog oglašavanja u predmetnim segmentima (prisustvo promotivnog elementa) može se sagladati na osnovu nekoliko elemenata i to:
 - predstavljeni su konkretni poslovni subjekti („Udruženje odgajivača goveda simentalske rase Kolubara“, „Al Dahra - Srbija“ i „Patent Co“) sa jasno promotivnim elementima opisa karakteristika proizvoda kao i iznosa cijena po kojima se prodaju, odnosno prikaza slogana i ponude proizvoda.
 - voditelj je preuzeo ulogu prezentera subjekata („Udruženje odgajivača goveda simentalske rase Kolubara“ i „Al Dahra - Srbija“) i njihovih ponuda. Postavljanjem pitanja koja podrazumijevaju odgovore koji sadrže opis ponude pomenutih subjekata omogućio je njihovo obraćanje publici kao potencijalnim kupcima („A recite mi karakteristike ovih simentalskih grla?“, „Po kojoj cijeni se može kupiti grlo, okvirno, starosti dvije godine?“, „Kažite nam karakteristike tih grla...“, „...Po kojoj cijeni se prodaju holštajn frizijske rase?“).
 - analizirani programski segment mogao je dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu svoje stvarne prirode, odnosno pogodan je da uvjeri da je riječ o sadržajima koji nijesu komercijalne prirode. Takvo dovođenje u zabludu prevashodno je moguće zbog načina na koji su predstavljene ponude pomenutih subjekata na Međunarodnom sajmu poljoprivrede u Novom Sadu, u okviru uredničkog sadržaja kakav je emisija „Agrosaznanje“.
6. Emiter nije dostavio ugovore o oglašavanju u vezi sa predmetnim programskim sadržajem i time prekršio obavezu da, na zahtjev Agencije, dostavi akt kojim su regulisana njegova prava i prava i obaveze u vezi sa oglašavanjem.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-01, emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emitovanjem predmetnih programskih sadržaja prekršio čl. 85 stav 1, čl. 89 st. 1 i čl.138 st. 3 Zakona i čl. 13 st. 1 i 2 i čl. 37 st. 1 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktorica Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona, donijela odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Emiteru je naloženo da, u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona, informaciju o izrečenoj mjeri objavi u svom programu, kao i da u pisanoj formi obavijesti Agenciju o načinu (sadržaj, datum i vrijeme) objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Javnom preduzeću „Radio Televizija Crne Gore“, generalnom direktoru
- Javnom preduzeću „Radio Televizija Crne Gore“, direktor Televizije Crne Gore
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za nadzor nad radom pružalaca AVM usluga
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Služba za informaciono-komunikacione tehnologije
- Služba za zajedničke poslove

Pripremila: Marija Baykal

Odobrila: Jadranka Vojvodić